Sbírka soudních rozhodnutí

STANOVISKO GENERÁLNÍHO ADVOKÁTA
YVESE BOTA
přednesené dne 25. října 2018 [1]

Věc C-579/17

BUAK Bauarbeiter-Urlaubs- u. Abfertigungskasse
proti
Gradbeništvo Korana d.o.o.

[žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná Arbeits- und Sozialgericht Wien (soud pro pracovní a sociální záležitosti ve Vídni, Rakousko)]

„Řízení o předběžné otázce – Justiční spolupráce v občanských a obchodních věcech – Nařízení (EU) č. 1215/2012 – Článek 53 – Vydání osvědčení – Správní nebo soudní řízení“

1. Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu článku 1 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1215/2012 ze dne 12. prosince 2012 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech [2].

2. Tato žádost byla předložena v rámci řízení zahájeného Bauarbeiter-Urlaubs- u. Abfertigungskasse (pojišťovna pro nároky stavebních dělníků na placenou dovolenou a odstupné, Rakousko) [3] ve věci vydání osvědčení podle článku 53 nařízení č. 1215/2012 za účelem výkonu pravomocného rozsudku pro zmeškání proti společnosti Gradbeništvo Korana d.o.o., se sídlem ve Slovinsku.

3. Podle článků 37 a 42 nařízení č. 1215/2012 je nutné toto osvědčení předložit za účelem uznání a výkonu rozhodnutí vydaného v jednom členském státě v jiném členském státě. Uvedený dokument potvrzuje, vykonatelnost zmíněných rozhodnutí, přestože jeho vydání nepředcházelo zvláštní řízení, a byl koncipován jako reprodukce jejich obsahu ve formě výňatků za účelem podpory jejich volného oběhu a přímé vykonatelnosti.

4. Jak uvedla Evropská komise, za uvedených podmínek závisí přípustnost žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce na tom, zda mají úkoly soudu původu prováděné ve fázi vydání tohoto osvědčení správní nebo soudní povahu.

5. Tato právní otázka týkající se použití článku 53 nařízení č. 1215/2012 je nová, na rozdíl od otázky položené Arbeits- und Sozialgericht Wien (soud pro pracovní a sociální záležitosti ve Vídni, Rakousko) jako předkládajícím soudem, která se týká kvalifikace sporu, na jejímž základě by bylo možné určit, zda tento spor spadá pod „občanské a obchodní věci“. Jelikož poslední otázka nepřináší s ohledem na judikaturu Soudního dvora zvláštní obtíže, budou se mé závěry týkat výlučně přípustnosti žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce, kterou musí Soudní dvůr posoudit předtím, než se začne zabývat věcí samou.

1 – Původní jazyk: francouzština.

2 – Úř. věst. 2012, L 351, s. 1.

3 – Dále jen „BUAK“.

6. Na závěr své analýzy navrhnu Soudnímu dvoru, aby určil, že v případě pohybností ohledně použitelnosti nařízení č. 1215/2012 vyžaduje vydání osvědčení podle článku 53 uvedeného nařízení soudní přezkum, v jehož rámci je vnitrostátní soud oprávněn položit Soudnímu dvoru předběžnou otázku, a tudíž aby konstatoval, že žádost o rozhodnutí o předběžné otázce je přípustná.

I. Právní rámec

A. Unijní právo

7. V bodech 1, 4, 6, 26, 29 a 32 odůvodnění nařízení č. 1215/2012 se uvádí:

„(1) Komise dne 21. dubna 2009 přijala zprávu o provádění nařízení Rady (ES) č. 44/2001 ze dne 22. prosince 2000 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech[4]. Z této zprávy vyplynulo, že fungování nařízení (ES) č. 44/2001 je v obecné rovině uspokojivé, je však zapotřebí zdokonalit uplatňování některých jeho ustanovení, dále zjednodušit volný pohyb soudních rozhodnutí a posílit přístup ke spravedlnosti. Vzhledem k tomu, že je třeba provést větší počet změn, by uvedené nařízení mělo být v zájmu srozumitelnosti a přehlednosti přepracováno.

[…]

(4) Určité rozdíly mezi vnitrostátními pravidly pro určení příslušnosti a pro uznávání rozhodnutí ztěžují řádné fungování vnitřního trhu. Je nezbytné přijmout ustanovení, která umožní sjednotit pravidla pro určení příslušnosti v občanských a obchodních věcech v mezinárodním ohledu a zajistí rychlé a jednoduché uznávání a výkon rozhodnutí přijatých v členských státech.

[…]

(6) Za účelem dosažení volného pohybu rozhodnutí v občanských a obchodních věcech je nezbytné a vhodné, aby se pravidla upravující příslušnost, uznávání a výkon soudních rozhodnutí řídila právním nástrojem Unie, který by byl závazný a přímo použitelný.

[…]

(26) Vzájemná důvěra při výkonu spravedlnosti v Unii odůvodňuje zásadu, že rozhodnutí vydaná v některém členském státě by měla být uznána ve všech členských státech, aniž by bylo vyžadováno zvláštní řízení. Dále snaha o menší časovou náročnost a finanční nákladnost přeshraničních sporů odůvodňuje zrušení prohlášení vykonatelnosti před výkonem rozhodnutí v dožádaném členském státě. V důsledku toho by mělo být rozhodnutí vydané soudy členského státu považováno za rozhodnutí vydané v dožádaném členském státě.

[…]

(29) Přímý výkon v dožádaném členském státě rozhodnutí vydaného v jiném členském státě bez prohlášení vykonatelnosti by neměl ohrozit respektování práv na obhajobu. Proto by osoba, vůči níž je výkon navrhován, měla mít možnost podat návrh na odepření uznání a výkonu rozhodnutí, domnívá-li se, že je dán některý z důvodů pro jeho odepření. Mezi tyto důvody by měla být zahrnuta okolnost, že se tato osoba nemohla připravit na svou obhajobu, jelikož rozhodnutí v občanskoprávním řízení vztahujícím se k trestnímu řízení bylo vydáno v její nepřítomnosti. […]

4 – Úř. věst. 2001, L 12, s. 1; Zvl. vyd. 19/04, s. 42.

[…]

(32) S cílem informovat osobu, vůči níž je výkon navrhován, o výkonu rozhodnutí vydaného v jiném členském státě, by mělo osvědčení vydané podle tohoto nařízení a doplněné v případě potřeby uvedeným rozhodnutím být doručeno této osobě v přiměřené době před přijetím prvního opatření v rámci výkonu. V této souvislosti se takovým opatřením rozumí první opatření[…] v rámci výkonu provedené po takovém doručení.“

8. Článek 1 obsažený v kapitole I tohoto nařízení, nadepsané „Oblast působnosti a definice“, stanoví:

„1. Toto nařízení se vztahuje na věci občanské a obchodní bez ohledu na druh soudu. Nevztahuje se zejména na daňové, celní či správní věci ani na odpovědnost státu za jednání a opominutí při výkonu státní moci (*acta iure imperii*).

2. Toto nařízení se nevztahuje na:

[…]

c) sociální zabezpečení;

[…]“

9. Článek 28 uvedeného nařízení ve svém prvním a druhém odstavci stanoví:

„1. Pokud je žalovaný, který má bydliště v jednom členském státu, žalován před soudem jiného členského státu, a řízení před tímto soudem se neúčastní, prohlásí soud bez návrhu, že není příslušný, nevyplývá-li jeho příslušnost z tohoto nařízení.

2. Soud řízení přeruší do té doby, než bude prokázáno, že žalovaný mohl obdržet návrh na zahájení řízení nebo jinou rovnocennou písemnost v dostatečném předstihu, který mu umožňuje přípravu na jednání před soudem, nebo že k tomu byly učiněny veškeré nezbytné kroky.“

10. Článek 37 odst. 1 téhož nařízení, který se nachází v oddíle 1, nadepsaném „Uznávání“, kapitoly III, jež se týká „[u]znávání a výkon[u] [rozhodnutí vydaných v některém členském státě]“, stanoví:

„Strana, která se hodlá v některém členském státě dovolávat rozhodnutí vydaného v jiném členském státě, musí předložit:

a) vyhotovení rozhodnutí, které splňuje podmínky nezbytné pro ověření jeho pravosti, a

b) osvědčení vystavené podle článku 53.“

11. Oddíl 2 uvedené kapitoly III, nadepsaný „Výkon“, obsahuje článek 39, který stanoví:

„Rozhodnutí vydané v některém členském státě, které je v tomto členském státě vykonatelné, je vykonatelné v jiném členském státě, aniž je vyžadováno prohlášení vykonatelnosti.“

12. Článek 42 odst. 1 nařízení č. 1215/2012 stanoví:

„Pro výkon rozhodnutí v některém členském státě, které bylo vydáno v jiném členském státě, předloží navrhovatel orgánu příslušnému pro výkon:

a) vyhotovení rozhodnutí, které splňuje podmínky nezbytné pro ověření jeho pravosti, a

b) osvědčení vydané podle článku 53 osvědčující, že rozhodnutí je vykonatelné, a obsahující výtah rozhodnutí a případně příslušné informace o nahrazovaných nákladech řízení a výpočet úroků.“

13. Článek 43 odst. 1 tohoto nařízení zní:

„Je-li navrhován výkon rozhodnutí vydaného v jiném členském státě, doručí se osobě, vůči níž je výkon navrhován, osvědčení podle článku 53 ještě před přijetím prvního opatření v rámci výkonu. S tímto osvědčením se doručí i rozhodnutí, pokud již nebylo dané osobě doručeno dříve.“

14. Článek 53 nařízení č. 1215/2012, který se nachází v oddíle 4, nadepsaném „Společná ustanovení“, stanoví:

„Soud původu vydá na žádost kterékoli dotčené strany osvědčení za použití formuláře uvedeného v příloze I.“ [5]

B. Rakouské právo

15. Z důvodu předmětu mého stanoviska se tento přehled omezuje na procesní ustanovení.

16. Podle usnesení Oberster Gerichtshof (Nejvyšší soud, Rakousko) ze dne 17. září 2015 [6], které bylo vydáno na základě nařízení č. 44/2001 [7], se § 7a odst. 1 [8] Gesetz über das Exekutions- und Sicherungsverfahren [Exekutionsordnung (exekuční řád)] [9], ve znění pozdějších předpisů, vztahuje na osvědčení uvedená v článku 54 nařízení č. 44/2001. Podle tohoto ustanovení je k vydání takového osvědčení příslušný prvostupňový soud.

17. Podle § 16 odst. 7 Bundesgesetz betreffend die Besorgung gerichtlicher Geschäfte durch Rechtspfleger [Rechtspflegergesetz (zákon o soudních úřednících)] [10] ze dne 12. prosince 1985 je tímto úkolem pověřen *Rechtspfleger* (soudní úředník).

18. Podle bodu 7 usnesení Oberster Gerichtshof (Nejvyšší soud) se řízení o vydání osvědčení podle článku 54 nařízení č. 44/2001 v zásadě řídí pravidly hlavního řízení. Oberster Gerichtshof (Nejvyšší soud) navíc v témže bodě uvedl, že se nepoužije ustanovení § 84 odst. 1 EO (nyní § 411 odst. 1), které upravuje sporné řízení.

19. Podle § 7 odst. 3 EO lze podat opravný prostředek za účelem zrušení osvědčení, která byla vydána protiprávně nebo omylem.

II. Skutkové okolnosti sporu v původním řízení a předběžná otázka

20. BUAK je kolektivní organizace rakouského veřejného práva se sídlem ve Vídni (Rakousko), jejímž úkolem je vybírat prostředky určené k vyplácení náhrad mezd za placenou dovolenou a odstupného stavebním dělníkům podle Bauarbeiter-Urlaubs-und Abfertigungsgesetz (zákon o dovolené a odstupném stavebních dělníků) [11] ze dne 23. listopadu 1972, ve znění pozdějších předpisů [12].

5 – Ohledně rozdílu mezi zněním tohoto článku a zněním článku 54 nařízení č. 44/2001, viz bod 39 tohoto stanoviska.

6 – Usnesení č. 3Ob152/15x.

7 – Pokud vím, nebylo na základě nařízení č. 1215/2012 přijato žádné nové usnesení.

8 – Použitelný v době rozhodné z hlediska skutkového stavu, nyní § 419 odst. 1.

9 – RGBl. 79/1896, dále jen „EO“

10 – BGBl. 560/1985.

11 – BGBl. 414/1972, dále jen „BUAG“

12 – BGBl. I 72/2016.

21. Gradbeništvo Korana je společnost se sídlem ve Slovinsku, která vysílala pracovníky k provádění stavebních prací do Rakouska.

22. Dne 18. října 2016 podala BUAK u Arbeits- und Sozialgericht Wien (soud pro pracovní a sociální záležitosti ve Vídni) žalobu na Gradbeništvo Korana na zaplacení částky 38 477,50 eura, která odpovídala příplatkům podle oddílu VIb BUAG, které uvedená společnost dlužila za dny odpracované značným počtem stavebních dělníků, kteří byli v období od února 2016 do června 2016 vysláni do Rakouska.

23. Rozsudkem pro zmeškání ze dne 28. dubna 2017 vydaným z důvodu, že se společnost Gradbeništvo Korana nedostavila na předběžné jednání konané téhož dne, vyhověl Arbeits- und Sozialgericht Wien (soud pro pracovní a sociální záležitosti ve Vídni) žalobě podané BUAK v plném rozsahu a stanovil lhůtu patnácti dnů pro dobrovolné splnění rozsudku ze strany žalované společnosti. Zmíněný rozsudek byl oznámen společnosti Gradbeništvo Korana s účinkem ke dni 21. června 2017, a jelikož proti němu nebyl podán opravný prostředek, nabyl právní moci [13].

24. Za účelem nuceného výkonu tohoto rozsudku podala BUAK dne 31. července 2017 u téhož soudu žádost o vydání osvědčení podle článku 53 nařízení č. 1215/2012.

25. Předkládající soud se proto táže na použitelnost uvedeného nařízení, která závisí na tom, zda řízení, které vedlo k vydání rozsudku ze dne 28. dubna 2017, je občanskou a obchodní věcí ve smyslu čl. 1 odst. 1 uvedeného nařízení.

26. Uvedený soud má za to, že za určitých okolností by mohlo být řízení považováno za řízení veřejnoprávní povahy, přestože BUAK nemá pravomoc vydávat v souvislosti s vysíláním pracovníků exekuční tituly, jak je tomu v případě situací s čistě vnitrostátními aspekty, a musí žalovat na zaplacení příplatků u Arbeits- und Sozialgericht Wien (soud pro pracovní a sociální záležitosti ve Vídni), který je v této věci výlučně příslušný.

27. Předkládající soud rovněž uvádí, že obdobným řízením založeným na oddílu VIb BUAG se v rozsudku ze dne 19. listopadu 2014 [14] se zabýval Tribunal fédéral (spolkový soud, Švýcarsko), který rozhodl, že z důvodu vztahu podřízenosti mezi zaměstnavatelem a BUAK vykonává tato organizace veřejnou moc, a proto takové řízení nespadá do rozsahu působnosti článku 1 Luganské úmluvy [15].

28. Za těchto podmínek se Arbeits- und Sozialgericht Wien (soud pro pracovní a sociální záležitosti ve Vídni) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžnou otázku:

„Je třeba článek 1 nařízení č. 1215/2012 vykládat v tom smyslu, že řízení, jejichž předmětem jsou nároky na příplatky, které uplatňuje [BUAK] vůči zaměstnavatelům z důvodu vyslání zaměstnanců, kteří nemají obvyklé pracoviště v Rakousku, k výkonu práce do Rakouska nebo v rámci poskytnutí pracovních sil do Rakouska nebo vůči zaměstnavatelům se sídlem mimo území Rakouska z důvodu zaměstnávání zaměstnanců, kteří mají obvyklé pracoviště v Rakousku, jsou ‚občanskými a obchodními věcmi', na které se vztahuje uvedené nařízení, přestože se jedná o nároky na příplatky, které sice souvisejí s pracovněprávními vztahy podle soukromého práva a slouží na pokrytí nároků zaměstnanců na dovolenou a na náhradu mzdy za dobu dovolené, které vyplývají z pracovněprávních vztahů se zaměstnavateli, a tedy rovněž ze soukromého práva, avšak

13 – Předkládací rozhodnutí neobsahuje žádný bližší údaj ohledně ověření skutečnosti, že žalovaná strana o probíhajícím řízení věděla, ani ohledně důvodu, proč byla žalovaná strana zažalována před soudem členského státu, v němž má sídlo žalující strana, odchylně od zásady stanovené v čl. 4 odst. 1 nařízení č. 1215/2012.

14 – Rozsudek č. 5A_249/2014.

15 – Z důvodu data vynesení rozsudku by se mělo jednat Úmluvu o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech, podepsanou dne 30. října 2007, jež byla schválena jménem Společenství rozhodnutím Rady 2009/430/ES ze dne 27. listopadu 2008 (Úř. věst. 2009, L 147, s. 1).

– jak výše nároků zaměstnanců na náhradu mzdy za dobu dovolené vůči BUAK, tak i výše nároků BUAK na příplatky vůči zaměstnavatelům, není stanovena smlouvou ani kolektivní smlouvou, ale vyhláškou spolkového ministra,

– příplatky, které jsou zaměstnavatelé povinni platit BUAK, slouží vedle úhrady nákladů na náhrady mezd za dobu dovolené vyplácené zaměstnancům i na úhradu administrativních nákladů BUAK a

– BUAK má v souvislosti s uplatňováním a vymáháním svých nároků na uvedené příplatky ze zákona rozsáhlejší pravomoci než soukromá osoba, když

  – zaměstnavatelé jsou pod sankcí peněžité pokuty povinni podávat v určitých případech, jakož i pravidelně každý měsíc, hlášení na BUAK, a to s použitím způsobů komunikace zřízených ze strany BUAK, poskytnout součinnost a strpět kontrolní opatření ze strany BUAK, umožnit nahlédnout do mzdových, obchodních a jiných podkladů a poskytovat BUAK informace a

  – BUAK má v případě, že dojde k porušení ohlašovacích povinností ze strany zaměstnavatelů, právo stanovit příplatky, které zaměstnavatelé dluží, na základě vlastního šetření, přičemž v tomto případě je výše nároku stanovena BUAK nezávisle na skutečných okolnostech daného vyslání nebo zaměstnání?“

29. Předkládající soud informoval dne 5. července 2018 Soudní dvůr o zahájení insolvenčního řízení vůči společnosti Gradbeništvo Korana a o tom, že na žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce nadále trvá [16].

III. Moje analýza

30. Komise ve svém písemném vyjádření žádá Soudní dvůr, aby se vyjádřil, a to poprvé v souvislosti s řízením o vydání osvědčení podle článku 53 nařízení č. 1215/2012, k přípustnosti žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce z hlediska článku 267 SFEU, která závisí na kvalifikaci úkolů vykonávaných předkládajícím orgánem.

31. Tvrdí, že soud původu, jakožto soud pověřený k vydání osvědčení podle článku 53 nařízení č. 1215/2012, jedná v postavení soudního orgánu v návaznosti na řízení, které vedlo k rozhodnutí, jež má být vykonáno, jako soudní orgán, a že zmíněný soud je v této fázi příslušný k rozhodnutí o otázce použitelnosti tohoto nařízení, jestliže nemohla být vyřešena ve fázi vynesení rozsudku. Komise poukazuje na logiku a účel uvedeného nařízení, jakož i na zvláštní okolnosti věci spočívající v neuplatnění námitek žalovanou stranou, z čehož dovozuje, že Soudní dvůr má pravomoc odpovědět na položenou otázku.

32. Aby bylo možné posoudit, zda jsou ve věci v původním řízení splněny podmínky pro přípustnost žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce, je vhodné zaprvé odkázat na zásady stanovené v této oblasti Soudním dvorem, konkrétně na ty, které se týkají přezkumu přípustnosti žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce podané orgánem, který je pověřen k potvrzení soudního rozhodnutí jako evropského exekučního titulu [17].

16 – Podle údajů shromážděných při jednání se použije nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/848 ze dne 20. května 2015 o insolvenčním řízení (Úř. věst. 2015, L 141, s. 19).

17 – Viz nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 805/2004 ze dne 21. dubna 2004, kterým se zavádí evropský exekuční titul pro nesporné nároky (Úř. věst. 2004, L 143, s. 15; Zvl. vyd. 19/07, s. 38). Lze poukázat na to, že i když se řízení ohledně osvědčení vydaných za účelem snadnějšího uznávání a výkonu rozhodnutí vydaných v některém členském státě týkaly tři rozsudky Soudního dvora [rozsudky ze dne 6. září 2012, Trade Agency (C-619/10, EU:C:2012:531), ze dne 17. prosince 2015, Imtech Marine Belgium (C-300/14, EU:C:2015:825), a ze dne 16. června 2016, Pebros Servizi (C-511/14, EU:C:2016:448)], pouze v posledně uvedené věci rozhodl Soudní dvůr o výjimce z nepřípustnosti žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce.

33. Soudní dvůr na jedné straně připomněl, že „podle ustálené judikatury Soudního dvora, i když článek 267 SFEU nepodmiňuje možnost obrátit se na Soudní dvůr sporným charakterem řízení, v jehož rámci vnitrostátní soud pokládá předběžnou otázku, vnitrostátní soudy jsou oprávněny obrátit se na Soudní dvůr pouze tehdy, pokud před nimi probíhá spor a rozhodují v rámci řízení, které má být ukončeno rozhodnutím soudní povahy“ [18].

34. Na druhé straně Soudní dvůr znovu uvedl, že „i když formulace ‚vynesení […] rozsudku‘ ve smyslu čl. 267 druhého pododstavce SFEU zahrnuje celé řízení vedoucí k vynesení rozsudku předkládajícím soudem, tato formulace musí být vykládána široce, aby se zamezilo tomu, že četné procesní otázky budou považovány za nepřípustné a nebudou moci být předmětem výkladu Soudního dvora, a aby Soudní dvůr mohl vyložit všechna procesní ustanovení unijního práva, která předkládající soud musí použít“ [19].

35. Zadruhé je třeba provést srovnání dvou z předchozích rozhodnutí Soudního dvora, která se týkala osvědčení vydaných na základě nařízení č. 44/2001 a č. 805/2004.

36. V rozsudku ze dne 16. června 2016, Pebros Servizi [20], vydaném na základě výše uvedených zásad, Soudní dvůr rozhodl, že „potvrzení soudního rozhodnutí jako evropského exekučního titulu představuje akt soudní povahy“ [21], čímž potvrdil analýzu provedenou rozsudkem ze dne 17. prosince 2015, Imtech Marine Belgium [22].

37. Naproti tomu z rozsudku Soudního dvora ze dne 6. září 2012, Trade Agency [23], který se týkal opravného prostředku proti prohlášení vykonatelnosti rozhodnutí, které bylo vydáno pro zmeškání v členském státě původu a doplněno osvědčením podle článku 54 nařízení č. 44/2001 [24], lze dovodit, že vydání takového osvědčení nevyžaduje soudní přezkum. Soudní dvůr uvedl, že „jelikož soud […] příslušný k vydání tohoto osvědčení nezbytně neodpovídá tomu, kdo vydal rozhodnutí, jehož výkon je požadován, [informace o skutkovém stavu obsažené v osvědčení] mají čistě indikativní charakter s čistě informativní hodnotou“ [25].

38. Z uvedených rozhodnutí vyplývá, že vodítka užitečná pro kvalifikaci úkolů vykonávaných soudem původu při vydávání osvědčení podle článku 53 nařízení č. 1215/2012 musí vycházet nejen ze znění příslušných ustanovení, nýbrž i ze systému zavedeného tímto nařízením a z cílů, které sleduje.

39. Analýza těchto skutečností mě vede k závěru, že i přes určité styčné body mezi nařízením č. 1215/2012 a nařízeními č. 44/2001 a č. 805/2004 není žádné z předchozích řešení přijatých Soudním dvorem přímo použitelné.

40. Je totiž nejprve třeba poukázat na to, že znění článku 53 nařízení č. 1215/2012 je odlišné od znění článku 54 nařízení č. 44/2001, který mu odpovídá. Zatímco naposled uvedené ustanovení stanovilo, že „[s]oud nebo *příslušný orgán* členského státu, ve kterém bylo rozhodnutí vydáno, vydá na žádost kterékoli dotčené strany osvědčení za použití standardního formuláře uvedeného v příloze V [tohoto] nařízení“ [26], článek 53 stanoví, že osvědčení vydává „soud původu“.

18 – Rozsudek ze dne 16. června 2016, Pebros Servizi (C-511/14, EU:C:2016:448, bod 24 a citovaná judikatura).

19 – Rozsudek ze dne 16. června 2016, Pebros Servizi (C-511/14, EU:C:2016:448, bod 28 a citovaná judikatura). Ve stejném smyslu a s odkazem na nařízení č. 805/2004 viz rozsudek ze dne 17. prosince 2015, Imtech Marine Belgium (C-300/14, EU:C:2015:825, bod 47).

20 – C-511/14, EU:C:2016:448.

21 – Viz bod 30 uvedeného rozsudku.

22 – C-300/14, EU:C:2015:825 (body 46 a 47).

23 – C-619/10, EU:C:2012:531.

24 – Připomínám, že uvedený článek odpovídá článku 53 nařízení č. 1215/2012.

25 – Viz body 35 a 36 uvedeného rozsudku.

26 – Kurzivou zvýraznil autor stanoviska.

41. Dále je třeba odlišit řízení před uvedeným soudem o vydání osvědčení dokládajícího, že je rozhodnutí vykonatelné [27], od řízení o potvrzení rozhodnutí jako evropského exekučního titulu [28]. Uvedené pojmy použité v nařízeních č. 805/2004 a č. 1215/2012 ukazují na podstatný rozdíl mezi oběma řízeními. Jak totiž uvedl Soudní dvůr, podle čl. 6 odst. 1 a článku 9 nařízení č. 805/2004 formálnímu úkonu vydání osvědčení předchází potvrzení rozhodnutí o nesporném nároku jako exekučního titulu před soudem původu [29].

42. Konečně je nezbytné uvést, že nařízení č. 1215/2012, podobně jako nařízení č. 805/2004, sice stanoví zásadu zrušení potvrzení vykonatelnosti, avšak bez dalších podmínek ji zobecňuje. Tato zásadní změna, k níž došlo v rámci přepracovaného znění nařízení č. 44/2001, které zjednodušilo prohlášení vykonatelnosti, vyplývá z formulace zásady okamžité vykonatelnosti [30] stanovené v článku 39 nařízení č. 1215/2012. Uvedené ustanovení musí být vykládáno ve světle bodu 26 odůvodnění tohoto nařízení, podle něhož „by mělo být rozhodnutí vydané soudy členského státu považováno za rozhodnutí vydané v dožádaném členském státě".

43. Podle článku 42 nařízení č. 1215/2012 proto stačí pro účely výkonu rozhodnutí, které bylo vydáno v některém členském státě, v jiném členském státě předložit vyhotovení uvedeného rozhodnutí a osvědčení podle článku 53 tohoto nařízení.

44. Toto osvědčení představuje nutný základ pro uplatnění zásady přímé vymahatelnosti rozhodnutí vydaného v členských státech. Jinak řečeno, bez takového dokumentu nemůže rozhodnutí „volně obíhat v evropském justičním prostoru" [31], což v případě systému zavedeného nařízením č. 44/2001 neplatilo [32].

45. Pro snazší porozumění rozhodnutí, které má být vykonáno, bylo zavedeno osvědčení, které jej má nahrazovat [33], aniž by bylo vždy nutné osvědčení [34], a dokonce i vykonávané rozhodnutí [35], předkládat.

46. Účinnost uvedeného systému odůvodňující doplnění řady položek osvědčení, je založena na kvalitním ověření skutečností, které přísluší soudu původu ve fázi vynesení rozsudku, a které bude následně sloužit jako základ pro vydání osvědčení. Příslušný soud v dožádaném členském státě již nevykonává žádnou kontrolu. Jedině osoba, proti níž byl návrh na výkon rozhodnutí podán, se může se obrátit soud, aby rozhodl o jí uváděných důvodech pro odepření uznání [36] nebo výkonu [37] rozhodnutí. Právě z tohoto důvodu musí být osvědčení podle článku 53 nařízení č. 1215/2012 doručeno dotčené osobě před zahájením výkonu rozhodnutí podle článku 43 tohoto nařízení.

27 – Viz čl. 42 odst. 1 písm. b) nařízení č. 1215/2012. Pro srovnání bod 68 rozsudku ze dne 28. dubna 2009, Apostolides (C-420/07, EU:C:2009:271), podle něhož „[…] osvědčení uvedené v článku 54 nařízení č. 44/2001 dokládá […] vykonatelnost v členském státě původu k datu vydání tohoto osvědčení".

28 – Viz nadpis článku 6 nařízení č. 805/2004: „[…] potvrzení [rozhodnutí jako] evropského exekučního titulu".

29 – Viz rozsudek ze dne 17. prosince 2015, Imtech Marine Belgium (C-300/14, EU:C:2015:825, bod 45). Je třeba zdůraznit, že v takovém případě je třeba ověřit použitelnost nařízení č. 805/2004 ve fázi předcházející vydání osvědčení k danému rozhodnutí.

30 – Uvedená zásada doplňuje zásadu automatického uznávání rozhodnutí, která je založena na vzájemné důvěře mezi členskými státy, a je zmíněna i v bodě 26 odůvodnění nařízení č. 1215/2012. Viz také rozsudek ze dne 9. března 2017, Pula Parking (C-551/15, EU:C:2017:193, body 52 a 53).

31 – Výraz použitý v rozsudku ze dne 16. června 2016, Pebros Servizi (C-511/14, EU:C:2016:448, bod 27), který se týkal evropského exekučního titulu.

32 – Viz rozsudek ze dne 6. září 2012, Trade Agency (C-619/10, EU:C:2012:531, bod 36).

33 – Viz čl. 42 odst. 1 písm. b) nařízení č. 1215/2012, podle kterého osvědčení […] obsahuj[e] výtah rozhodnutí a případně příslušné informace o nahrazovaných nákladech řízení a výpočet úroků".

34 – Viz čl. 42 odst. 3 tohoto nařízení.

35 – Pokud jde o podmínky, za nichž může být požadován překlad rozhodnutí, které má být vykonáno, buď orgánem příslušným pro výkon, nebo osobou, vůči níž je výkon navrhován, viz čl. 42 odst. 4 a čl. 43 odst. 2 uvedeného nařízení.

36 – Viz článek 45 nařízení č. 1215/2012.

37 – Viz článek 46 nařízení č. 1215/2012.

47. Za těchto podmínek soud původu, jemuž byla předložena žádost o vydání osvědčení, v zásadě pouze převezme údaje obsažené v rozhodnutí, které má být vykonáno [38]. Neprovádí kontrolu splnění některých požadavků, které mohou odůvodňovat zrušení prohlášení vykonatelnosti, jak tomu bylo podle dřívějších právních nástrojů [39], kdy prohlášení vykonatelnosti bylo vázané na ověření konkrétních záruk [40] nebo na průběh řízení podle zvláštních pravidel stanovených v některých nařízeních [41].

48. V případě žádosti o vydání osvědčení podle článku 53 nařízení č. 1215/2012 proto musí být podle mého názoru zváženy dva případy.

49. Pokud se soud původu považuje za příslušný k vydání osvědčení, neboť rozhodnutí, které má být vykonáno, obsahuje všechny požadované náležitosti, úkon vydání osvědčení nemá povahu soudního rozhodnutí. Přestože je uvedené osvědčení klíčovým prvkem v procesu výkonu rozhodnutí podle nařízení č. 1215/2012, jeho povaha se v uvedeném případě neliší od povahy osvědčení upraveného v článku 54 nařízení č. 44/2001, jak ji vyložil Soudní dvůr [42].

50. Mimoto vzhledem k tomu, že článek 53 nařízení č. 1215/2012 neupřesňuje, kdo má v rámci soudu původu pravomoc osvědčení vydat [43], může zmíněné osvědčení vydat též jiný než soudní orgán. Otázka předložení věci Soudnímu dvoru tedy v tomto případě nevzniká.

51. Pokud však soud původu, tak, jako je tomu v projednávané věci, nerozhodl ve fázi vynesení rozsudku [44] o použitelnosti nařízení č. 1215/2012 [45] a není zjevné, zda spor spadá do oblasti působnosti tohoto nařízení, musí tento soud nutně provést soudní přezkum podle vnitrostátních procesních pravidel, buď v rámci řízení o vydání osvědčení, nebo v rámci řízení o odvolání [46], když bylo vydání osvědčení odmítnuto.

38 – V tomto ohledu se zdá vhodné, aby byly případné problémy předvídány už při vypracování rozsudku.

39 – S výjimkou nařízení Rady (ES) č. 1346/2000 ze dne 29. května 2000 o úpadkovém řízení (Úř. věst. 2000, L 160, s. 1; Zvl. vyd. 19/01, s. 191), články 16 až 18, zrušeného nařízením č. 2015/848 a nahrazeného v totožném znění články 19 až 21 tohoto nařízení, které stanoví uznávání a přímé účinky rozhodnutí o zahájení insolvenčního řízení. Viz rovněž článek 17 nařízení Rady (ES) č. 4/2009 ze dne 18. prosince 2008 o příslušnosti, rozhodném právu, uznávání a výkonu rozhodnutí a o spolupráci ve věcech vyživovacích povinností (Úř. věst. 2009, L 7, s. 1), které podmiňuje zrušení doložky vykonatelnosti použitelností Haagského protokolu ze dne 23. listopadu 2007 o právu rozhodném pro vyživovací povinnosti v členském státě, v němž bylo rozhodnutí vydáno, aniž by byla zohledňována použitá procesní pravidla nebo námitky žalovaného.

40 – Pokud jde o nesporné nároky, viz nařízení č. 805/2004 a rozsudek ze dne 16. června 2016, Pebros Servizi (C-511/14, EU:C:2016:448, body 25 a 26, jakož i citovaná judikatura). V tomto ohledu lze uvést, že od doby, kdy vstoupilo v platnost nařízení č. 1215/2012, zůstává dodržení uvedených záruk jediným důvodem, aby bylo vyžadováno použití nařízení č. 805/2004, protože domněnka o uznání pohledávky je založena na zjištění, že se žalovaný v průběhu řízení tohoto řízení neúčastnil.

41 – Viz nařízení (ES) č. 1896/2006 ze dne 12. prosince 2006, kterým se zavádí řízení o evropském platebním rozkazu (Úř. věst. 2006, L 399, s. 1), a nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007 ze dne 11. července 2007, kterým se zavádí evropské řízení o drobných nárocích (Úř. věst. 2007, L 199, s. 1).

42 – Viz rozsudek ze dne 6. září 2012, Trade Agency (C-619/10, EU:C:2012:531, body 36 a 37). Je třeba poznamenat, že uvedené rozhodnutí se týkalo náležitostí uváděných v položkách formuláře v řízení bez účasti žalovaného, který však zůstal v nařízení č. 1215/2012 nezměněný.

43 – Srov. rozsudek ze dne 17. prosince 2015, Imtech Marine Belgium (C-300/14, EU:C:2015:825, bod 44) týkající se výrazu „soud původu“ uvedeného v čl. 6 odst. 1 nařízení č. 805/2004.

44 – Otázka může být také poprvé řešena až ve fázi přeshraničního výkonu rozhodnutí vydaného ve vnitrostátním sporu. Viz v tomto ohledu věc Weil (C-361/18), v současné době projednávaná Soudním dvorem.

45 – V tomto ohledu lze poznamenat, že na rozdíl od toho, co tvrdí Komise v bodě 16 svého písemného vyjádření, pokud se žalovaný, který má bydliště na území jednoho členského státu a je žalován před soudem jiného členského státu a řízení před tímto soudem se neúčastní, musí být tento soud obzvláště obezřetný, pokud jde o použitelnost nařízení č. 1215/2012. Jednak totiž musí být podle bodu 13 odůvodnění tohoto nařízení ověřena existence společných evropských pravidel pro příslušnost, jednak musí soud podle článku 28 uvedeného nařízení rozhodnout bez návrhu o své nepříslušnosti, nevyplývá-li jeho příslušnost z ustanovení uvedeného nařízení, a ověřit, zda byla zachována práva žalovaného na obhajobu. Kromě toho je třeba připomenout, že Soudní dvůr rozhodl, že „pravidla týkající se oblasti působnosti úmluvy [ze dne 27. září 1968 o příslušnosti a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (Úř. věst. 1972, L 299, s. 32), ve znění následných úmluv o přistoupení nových členských států k této úmluvě], která stanoví mezinárodní příslušnost soudu, musí být považována za pravidla veřejného pořádku“ [rozsudek ze dne 19. ledna 1993, Shearson Lehman Hutton (C-89/91, EU:C:1993:15, bod 10)].

46 – Srov. rozsudky ze dne 19. října 1995, Job Centre (C-111/94, EU:C:1995:340, bod 11), a ze dne 25. června 2009, Roda Golf & Beach Resort (C-14/08, EU:C:2009:395, bod 37), jakož i žádost o rozhodnutí o předběžné otázce ve věci Logistik XXL (C-135/18), v současné době projednávanou Soudním dvorem.

52. Za těchto okolností soud původu nedoplňuje ani nevykládá rozhodnutí, které je neúplné nebo nepřesné, za účelem vyplnění některých položek osvědčení [47]. Při ověřování, zda je příslušný pro vydání osvědčení, se soud nachází ve fázi navazující na řízení, v němž byl vydán původní rozsudek, jejímž cílem je zajistit okamžitou vykonatelnost vydaného rozhodnutí. Soud původu proto musí přijmout takové rozhodnutí, které v souladu s širokým výkladem pojmu „řízení, které má být ukončeno rozhodnutím soudní povahy“ [48], odůvodňuje, že se může obrátit na Soudní dvůr. Na tom úzce závisí právní jistota a rychlý výkon rozhodnutí vydaného v členském státě původu.

53. Podle mého názoru je tento případ možné přirovnat k tomu, v němž soud původu vykládá smysl některých položek osvědčení s ohledem na zvláštní rysy vnitrostátního práva [49] nebo posuzuje pravomoc soudu rozhodujícího ve věci samé v případě rozhodnutí nařizujícího předběžné nebo zajišťovací opatření [50]. Soud původu vykonává v takovém případě soudní funkce, které jej též opravňují k tomu, aby předložil Soudnímu dvoru žádost o rozhodnutí o předběžné otázce.

54. Taková kvalifikace orgánu jako soudu ve smyslu článku 267 SFEU by však podle mého názoru měla zůstat výjimkou. Ve fázi výkonu rozhodnutí totiž nemá docházet k „zahájení nového řízení“ [51], neboť by jinak byl ohrožen účel nařízení č. 1215/2012 a došlo by k zásahu do práv dlužníka [52]. Je třeba připomenout nespornou povahu řízení o vydání osvědčení. Kromě toho dlužník, jemuž by bylo osvědčení doručeno [53], může podat opravný prostředek proti účinkům osvědčení pouze z důvodů uvedených v článku 45 [54] nařízení č. 1215/2012. Tyto důvody jsou přitom vykládány podle ustálené judikatury Soudního dvora striktně tak, aby se žalovaný, který byl o řízení řádně informován, nemohl v této fázi řízení dovolávat důvodů, jako je použitelnost tohoto nařízení, které mohly být uplatněny před soudem rozhodujícím ve věci samé či v rámci uplatnění opravných prostředků [55].

55. Na základě všech těchto úvah mám za to, že soud původu, jemuž byl podán návrh na vydání osvědčení podle článku 53 nařízení č. 1215/2012 a který má pochybnosti ohledně použitelnosti tohoto nařízení v případě neexistence rozhodnutí o této otázce, je oprávněn předložit Soudnímu dvoru předběžnou otázku.

56. Proto navrhuji, aby Soudní dvůr rozhodl, že v případě pochybností ohledně použitelnosti nařízení č. 1215/2012 vyžaduje vydání osvědčení podle článku 53 tohoto nařízení soudní přezkum, v jehož rámci je vnitrostátní soud oprávněn předložit Soudnímu dvoru žádost o rozhodnutí o předběžné otázce, a aby v důsledku toho rozhodl, že žádost o rozhodnutí o předběžné otázce je přípustná.

47 – V těchto případech musí být podle mého názoru použity jiné postupy podle vnitrostátního práva, jelikož ve fázi vydávání osvědčení nemá řízení spornou povahu.

48 – Viz body 31 a následující tohoto stanoviska.

49 – Viz žádost o rozhodnutí o předběžné otázce ve věci Logistik XXL (C-135/18), kterou nyní projednává Soudní dvůr, týkající se bodu 4.4 formuláře uvedeného v příloze I nařízení č. 1215/2012. V tomto případě soud původu rozhodl, že rozhodnutí o zaplacení peněžité částky je předběžně vykonatelné po složení jistoty věřitelem. Věřitel může omezit výkon rozhodnutí do určité výše své pohledávky (a tedy své jistoty) nebo jej omezit jen na zajišťovací opatření po uplynutí stanovené lhůty, bez toho, že by složil jistotu.

50 – Viz bod 4.6.2 formuláře uvedeného v příloze I nařízení č. 1215/2012 a zejména písemné poznámky A. Nuytse „La refonte du règlement Bruxelles I“, *Revue critique de droit international privé*, Dalloz, Paříž, 2013, s. 1 až 64, především s. 27 (body 23 a 24).

51 – Pojem vycházející z rozsudku ze dne 13. října 2011, Prism Investments (C-139/10, EU:C:2011:653, bod 31).

52 – K odkazu na právo na obhajobu viz bod 29 odůvodnění nařízení č. 1215/2012.

53 – Při této příležitosti musí být podle mého názoru informován o důvodech pro odmítnutí uznání nebo výkonu rozhodnutí stanovených v nařízení č. 1215/2012, zejména těch, které vycházejí z pravidel pro určení příslušnosti chránící slabší stranu. V tomto ohledu viz věc Salvoni (C-347/18), v současné době projednávaná Soudním dvorem.

54 – Viz rovněž odkaz na tato ustanovení v článku 46 tohoto nařízení. Pokud jde o přezkoumání dodržování práv žalovaného, v jehož nepřítomnosti bylo rozhodnutí vydáno, viz rozsudek ze dne 6. září 2012, Trade Agency (C-619/10, EU:C:2012:531, body 37 a 38), který lze podle mého názoru vztáhnout i na nařízení č. 1215/2012, jelikož příloha I tohoto nařízení obsahuje položky, jež jsou též uvedeny v příloze V nařízení č. 44/2001, jehož účinky byly předmětem jednání ve výše uvedené věci. Kromě toho bod 30 odůvodnění nařízení č. 1215/2012 stanoví, že strana, která napadá výkon rozhodnutí vydaného v jiném členském státě, by měla být v co největší míře a v souladu s právním řádem dožádaného členského státu oprávněna uplatnit i důvody pro odepření stanovené ve vnitrostátním právu, ve lhůtách stanovených tímto právem. Tak by obtíže, posuzované v rozsudku ze dne 13. října 2011, Prism Investments (C-139/10, EU:C:2011:653), měly být odstraněny.

55 – Viz rozsudky ze dne 16. července 2015, Diageo Brands (C-681/13, EU:C:2015:471), a ze dne 25. května 2016, Meroni (C-559/14, EU:C:2016:349). Opačný výklad by znamenal připustit, že soud dožádaného členského státu může přezkoumávat právní posouzení soudu původu, pokud jde o použitelnost nařízení č. 1215/2012.

IV. Závěry

57. S ohledem na výše uvedené úvahy navrhuji, aby Soudní dvůr rozhodl, že v případě pochybností ohledně použitelnosti nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1215/2012 ze dne 12. prosince 2012 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech vyžaduje vydání osvědčení podle článku 53 tohoto nařízení soudní přezkum, v jehož rámci je vnitrostátní soud oprávněn předložit Soudnímu dvoru předběžnou otázku, a aby v důsledku toho rozhodl, že žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná Arbeits- und Sozialgericht Wien (soud pro pracovní a sociální záležitosti ve Vídni, Rakousko) je přípustná.